

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-31

**Raad voor de Werkgelegenheid, Sociaal Beleid,
Volksgezondheid en Consumentenzaken**

Nr. 192

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELE-
GENHEID**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 december 2009

Hierbij ontvangt u het verslag van de Raad WSBVC, onderdeel Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 30 november 2009.

Deze enige formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid tijdens het Zweedse Voorzitterschap werd voorgezeten door ministers Littorin (werkgelegenheid) en Sabuni (gelijke kansen). Commissaris Špidla was voor het laatst aanwezig.

Tijdens de Raad werd een politiek akkoord bereikt over de Richtlijn ouder-schapsverlof en over de Richtlijn gelijke behandeling zelfstandig werk-zame mannen en vrouwen en de beschikking inzake het ILO Visserijverdrag. Ministers debatteerden over de strategie van Lissabon na 2010 en discussieerden over de rol van gendergelijkheid hierbij. De Raad nam hierover ook Raadsconclusies aan, net als over «gezond en waardig ouder worden» en het «Beijing Platform for Action».

Richtlijn gelijke behandeling buiten de arbeid

Er heeft tijdens de Raad geen discussie plaatsgevonden over de Richtlijn gelijke behandeling buiten arbeid. Wel nam de Raad een voortgangsverslag aan. In het licht van de gedane toezegging tijdens het Algemeen Overleg van 25 november jongstleden treft u in de bijlage het voortgangsverslag aan.¹

Het aankomende Spaanse voorzitterschap heeft aangegeven voortvarend van slag te zullen gaan op dit dossier. Zij heeft hiertoe diverse Raadswerkgroepen gepland. Of dit zal leiden tot een politiek akkoord tijdens de Sociale Raad van juni, is vooralsnog niet te beoordelen.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Bijlage I: Verslag Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken, onderdeel WSB van 30 november 2009

Deze enige formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid tijdens het Zweedse Voorzitterschap werd voorgezeten door ministers Littorin (werkgelegenheid) en Sabuni (gelijke kansen). Aanwezig waren vertegenwoordigers van de 27 EU Lidstaten. Tevens waren de voorzitters van het Werkgelegenheidscomité en het Sociaal Beschermingscomité aanwezig. Het was de laatste officiële Raad voor Commissaris Špidla.

Herstel van de crisis en post-2010 Lissabon strategie (Raadsconclusies en debat)

Ten behoeve van het debat had het Zweedse Voorzitterschap twee vragen aan de Lidstaten voorgelegd. «Hoe kunnen we bereiken dat de noodzakelijke maatregelen zodanig worden uitgevoerd dat wij uit de recessie kunnen geraken met structureel sterkere arbeidsmarkten en goed voorbereid zijn voor onze doelstellingen voor de lange termijn?» en «Welke onderdelen van het arbeidsmarkt- en sociale zekerheidsbeleid leiden tot meer inclusieve arbeidsmarkten, zodat op lange termijn voor een groter arbeidsaanbod gezorgd kan worden?».

Het Voorzitterschap gaf aan dat het nu de grootste uitdaging is om op korte termijn het juiste tijdige, tijdelijke en doelgericht crisisbeleid te voeren maar tegelijk aan exit-strategieën te werken voor het moment dat het stimuleringsbeleid kan worden uitgefaseerd. Hierbij dient de nadruk te liggen op structurele hervormingen die lange termijn economische en werkgelegenheidsgroei kunnen schragen. Voor de korte termijn riep het Voorzitterschap de lidstaten op om mee te werken aan een snel akkoord over de als crisisinstrument bedoelde EU Microkrediet Faciliteit.

Commissaris Špidla stelde verheugd vast dat EU en lidstaten door tijdig en grootschalig ingrijpen, een economische depressie als in 1929 hadden weten af te wenden. Hij toonde zich echter somber over de voor de komende jaren te verwachten groei van de economie en vooral van de werkgelegenheid. Hij benadrukte het belang van flexicurity-beleid om de banengroei weer op gang te krijgen. Hij stelde vast dat ook tijdens deze crisis zwakke groepen op de arbeidsmarkt zoals jongeren, laaggeschoolden, etnische minderheden, arbeidsongeschikten en ouderen het zwaarst te lijden hebben. Hij riep de lidstaten op om zich met hun beleid vooral op deze mensen te richten. Ook brak hij een lans voor het stimuleren van zelfstandig ondernemerschap als alternatief voor uitkering of baan.

De voorzitter van het Werkgelegenheidscomité (EMCO) waarschuwde dat na het wegebben van de crisis de bekende lange termijn uitdagingen als vergrijzing en een kennisintensievere en globaliserende economie, zich nog sterker dan voorheen zullen doen gelden. Hij pleitte daarom voor een duidelijke focus in de EU2020 strategie om effectief structurele hervormingen te kunnen doorvoeren.

Verwijzend naar het toenemend aantal mensen met een uitkering in de EU, pleitte de voorzitter van het Sociaal Beschermingscomité (SPC) voor een sterkere interactie tussen werkgelegenheids- en sociaal beleid. Dit om meer mensen aan een baan van voldoende kwaliteit te helpen en anderszins de sociale zekerheid betaalbaar te houden.

In de interventies van de lidstaten klonk een hoge mate van eensgezindheid door. Het voorkomen van lange termijn werkloosheid van mensen die nu hun baan verliezen, het belang daarbij van actief arbeidsmarktbeleid en van her- en bijscholing alsmede de vraag van de timing en wijze van het uitfaseren van crisismaatregelen ten gunste van structurele hervormingen, waren elementen die in veel interventies terugkwamen. Nederland stelde dat de recessie wellicht over is maar daarmee nog niet

de crisis. Nederland gaf aan dat ondanks de crisis de arbeidsmarktdynamiek nog steeds hoog is. Wel baart het zorgen dat de intersectorale dynamiek gering is terwijl deze voor de doorstroom van mensen van bedreigde sectoren naar meer kansrijke sectoren juist van groot belang is. Scholing en het bevorderen van mobiliteit zijn nu cruciaal. Het volhouden van stimuleringsbeleid in combinatie met structurele hervormingen met daarbij de zware opgave van een reductie van de overheidsuitgaven is de moeilijke taak die wacht. Als belangrijke stap in die richting noemde Nederland de recente verhoging van de pensioenleeftijd van 65 naar 67 jaar. Voor wat betreft de Lissabonstrategie na 2010, pleitte Nederland ervoor de focus op groei en werkgelegenheid te behouden. Commissaris Špidla sloot af met de opmerking dat de crisis pas over is als ook de werkgelegenheid weer aantrekt. Hij vond dat ministers van sociale zaken en werkgelegenheid meer betrokken moeten worden bij de nieuwe toezichtstructuur voor de financiële sector omdat juist hun beleidsterrein de voornaamste schade ondervindt. Tot slot merkte hij op dat het zwaartepunt van de EU2020 strategie bij human capital moet liggen. Het Voorzitterschap sloot af met zijn credo dat «a social Europe starts with a job». Een baan betreft mensen bij de maatschappij, bevordert hun welzijn, stelt ze in staat hun eigen leven te leiden en draagt bij tot een welvarende maatschappij. De voornaamste focus van de EU2020 strategie moet derhalve op het creëren van banen liggen. Het Voorzitterschap stelde vast dat de sets Raadsconclusies waren aangenomen en de opinies van het Werkgelegenheidscomité en het Sociaal Beschermingscomité waren goedgekeurd.

Herziening raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof (politiek akkoord)

Het Voorzitterschap was verheugd dat deze belangrijke Richtlijn, die bijdraagt aan de bevordering van een beter evenwicht tussen werk- en gezinsleven, voor besluitvorming voorlag aan de Raad. Met deze richtlijn wordt het tussen de sociale partners gesloten akkoord om onder andere het individuele recht van een werknemer op ouderschapsverlof uit te breiden van drie naar vier maanden, bevestigd. Alle Lidstaten konden de voorliggende tekst accepteren en het Voorzitterschap stelde een politiek akkoord vast

Gezond en waardig ouder worden (raadsconclusies)

De conclusies van de Raad met betrekking tot «Gezond en Waardig Ouder worden» werden door de Raad zonder discussie aangenomen. In de Raadsconclusies wordt benadrukt dat voldoende aandacht moet worden (blijven) besteed aan gezond en waardig ouder worden. Daarbij moeten ook de potentiële tekorten op de arbeidsmarkt in de gezondheids- en sociale sector in ogenschouw worden genomen. In de conclusies wordt ook aandacht besteed aan werk als onderdeel van gezond en waardig ouder worden.

Beschikking Visserijverdrag (politiek akkoord)

Commissaris Špidla onderstreepte het belang van het Visserijverdrag voor het creëren van een «level playing field» in de betreffende sector. Voorts las hij een Verklaring van de Commissie voor die aangeeft dat artikel 2 van de Beschikking voor de lidstaten geen verplichting inhoudt om het Visserijverdrag te ratificeren. Het Voorzitterschap stelde een politiek akkoord vast.

Gendergelijkheid: bevordering van de groei en de werkgelegenheid (raadsconclusies en debat)

De Raad voerde een debat over de rol van gendergelijkheid in de nieuwe strategie voor groei en werkgelegenheid (EU2020). Bijbehorende Raadsconclusies werden unaniem door de Raad aangenomen.

De discussie werd gevoerd aan de hand van de volgende vraag: Welke maatregelen zijn nodig om gendergelijkheid te bevorderen in de nieuwe strategie voor groei en werkgelegenheid (2020) en hoe kunnen we garanderen dat in de politieke reacties op de recessie ook gendergelijkheid een plaats krijgt? Tijdens het debat waren de lidstaten redelijk eensgezind. Er zijn in de afgelopen jaren voldoende doelstellingen gesteld om gendergelijkheid te bevorderen. In de praktijk is er echter nog veel te doen. Een meerderheid van de Lidstaten, waaronder Nederland, noemde gendergelijkheid een belangrijke voorwaarde voor het bevorderen van werkgelegenheid en arbeidsparticipatie van vrouwen. Hiertoe moeten de lidstaten er voor zorgen dat de mogelijkheden om werk en privé te combineren worden verbeterd én dat stereotypen van genderrollen doorbroken worden. Nederland gaf hierbij specifiek aan dat de ontwikkelingen niet alleen afhankelijk zijn van maatregelen, maar ook van de ontwikkeling van de economie en van culturele aspecten. Om de participatie van vrouwen te bevorderen moeten maatregelen getroffen worden die de belemmeringen op individueel niveau weg nemen. Hierbij kan gedacht worden aan schooltijden, flexibele arbeidstijden en sparen van verlof. De lidstaten onderstreepten verder ook het belang van meer uren voor part-timers en meer doorstroom naar hogere posities. Ook zou er meer aandacht moeten zijn voor vrouwelijk ondernemerschap. Dit is niet alleen in het belang van de vrouw, maar ook in het belang van de samenleving. Alhoewel de directe effecten van de crisis meer mannen dan vrouwen raken (met name in de industrie) verwachten meerdere Lidstaten dat de gevolgen voor vrouwen zich pas later zullen openbaren en wellicht langer zullen doorwerken. Indien Europa competitief wil zijn t.o.v. andere continenten moet, gezien de demografische ontwikkelingen, geen talent onbenut worden gelaten. Het is dan ook niet meer dan logisch om gendergelijkheid een meer prominente plaats te geven in de nieuwe strategie voor groei en werkgelegenheid 2020. De crisis mag geen excuus zijn om minder aandacht te besteden aan gendergelijkheid. Het aankomend Spaans Voorzitterschap benadrukte nogmaals het belang van gendergelijkheid tijdens hun aankomende voorzitterschap – gelijkheid is één van de speerpunten in het Spaanse programma. Commissaris Špidla was er van overtuigd dat gelijke kansen in de nieuwe strategie post-Lissabon thuishoort. Geen samenleving kan succesvol zijn als het niet alle talenten benut. De nieuwe Commissie zal meer duidelijkheid geven over de weg die hier gevolgd zal gaan worden. Het Voorzitterschap was verheugd dat er in deze tijden van recessie een dergelijk duidelijke boodschap over gendergelijkheid was afgegeven. Het Voorzitterschap was vol vertrouwen dat dit onderwerp onder de komende voorzitterschappen net zoveel aandacht zou krijgen.

Herziening van 15 jaar «Beijing Platform for Action» (raadsconclusies)

De Raadsconclusies concluderen dat een versterking van strategieën, structuren en methoden nodig is om gendergelijkheid te bevorderen. De Raadsconclusies werden zonder discussie door de Raad aangenomen.

Gelijke behandeling van zelfstandig werkende mannen en vrouwen (politiek akkoord)

Commissaris Špidla gaf aan de voorliggende tekst te kunnen steunen hoewel deze gewijzigd is ten opzichte van het oorspronkelijke Commissie-voorstel.

Enkele lidstaten gaven aan zich van stemming te zullen onthouden. Nederland stelde twijfels te houden bij de gekozen rechtsbasis maar gaf aan een akkoord niet in de weg te willen staan.

Het Voorzitterschap constateerde brede steun voor het voorstel en stelde een politiek akkoord vast. Het voorstel zal naar het Europees Parlement worden doorgeleid voor de tweede lezing.

Gelijke behandeling buiten de arbeid (voortgangsverslag)

Het Voorzitterschap presenteerde het voortgangsverslag waarbij werd benadrukt dat tijdens dit Voorzitterschap hard gewerkt is aan verduidelijking van de tekst, afbakening van de scope en van de verplichtingen ten aanzien van de grond handicap. Commissaris ...pidla dankte het Voorzitterschap voor de constructieve aanpak. Hij noemde het een morele plicht van de EU om het fundamentele recht op gelijke behandeling te garanderen en verder te ontwikkelen. «Als sommigen gelijk zijn dan anderen dan is een democratie onvolmaakt» refereerde hij aan George Orwell. Het aankomend Spaans Voorzitterschap nam als enige het woord om een lans te breken voor de richtlijn, die een prioriteit zal zijn tijdens het Spaanse Voorzitterschap.

Diversen

a) Conferenties van het Voorzitterschap

De Voorzitter gaf een korte terugkoppeling van de vermelde conferenties.

b) Werkprogramma aankomend Voorzitterschap

De Spaanse delegatie verstreekte de nodige informatie. Spanje beoogt tijdens de Informele Raad op 28–30 januari de post 2010 Lissabonstrategie te bespreken. Het accent zal hierbij liggen op het verder uitwisselen van ervaringen met crisismaatregelen.

Het aankomend Spaans Voorzitterschap meldde kort enkele elementen van haar programma. Het lanceren van de nieuwe EU2020 strategie en Gendergelijkheid zullen belangrijke speerpunten zijn. Op het gebied van wetgeving zal de aandacht uitgaan naar de richtlijn gelijke behandeling, de zwangerschapsrichtlijn, uitbreiding verordening coördinatie sociale zekerheid naar derde landers (883), de richtlijn inzake de raamovereenkomst van sociale partners over scherpe voorwerpen («prikincidenten») en de associatieakkoorden met o.a. Marokko.